

Szerkesztői jegyzet helyett (K. J.)

Az idei tanévkezdés – ez látható, tudható – főként pedagógusok, diákok és szülők *elégedetlenségéről* szólt. Következzenek hát alább az események – ahogy egy budapesti középiskola tanára lejegyezte. Az utolsó, november 21-i nyilatkozat után három nyilvánosságot kapott reflexió következik a korra, amelyben élünk, pedagógusoktól.

Szeptember 12.

Mi, a (...) iskola alulírott tanárai és munkatársai szolidaritást vállalunk azokkal a kollégáinkkal, akik a kormányzat és a szakszervezetek közötti eredménytelenül zárult tárgyalások után a köznevelés tarthatatlan állapotára polgári engedetlenséggel hívták fel a figyelmet, és akiket ezért aránytalan retorziókkal fenyegettek meg, vagy módosították a kinevezésüket. Követeljük, hogy a kormányzat és a tankerületek normalizálják a párbeszédet a tanári közösségekkel, és végre tegyenek lépéseket a köznevelés és a köznevelésben dolgozók helyzetének javításáért!

Október 5.

Mi, a (...) alulírott tanárai, valamint a hozzánk csatlakozó szülők, diákok és iskolai dolgozók az alábbi nyilatkozat és közös kiállítás által fejezzük ki az oktatásügy jelenlegi helyzetével kapcsolatos véleményünket.

Október 5-e van, eltelt a nyár, elindult az új tanév. Van, ami viszont nem változott. A tavasszal megfogalmazott problémáinkra nem kaptunk érdemi választ, nem alakult ki párbeszéd a pedagógustársadalom és az oktatásirányítás között. Az „elhallgatás és retorzió”-stratégia egyre többeket készítet cselekvésre.

Október 5-e a Pedagógusok Világnapja. Erre a napra a diákok hídfoglalást szerveztek, hogy demonstrálják, kiállnak tanáraikért és küzdelmükért. Erre egy alulról jövő tanári kezdeményezés - csatlakozva a diákokhoz - munkabeszüntetést kezdett szervezni, aminek eredményeképp a mai napon pedagógusok ezrei szüntetik be a munkát, és még ennél is többen vesznek részt tiltakozási akciókban országsszerte.

Elfogadhatatlan, hogy (...) tanárain példát statuálnak a megfélemlítés jegyében. Az oktatás szakmai kérdéseit nem lehet megoldani hatósági eszközökkel.

Mi a mai napi demonstrációk nyitányaként, a tanítási- és munkaidő előtt összegyűltünk, hogy hangot adjunk határozott egyet nem értésünknek.

Tiltakozunk:

- a köznevelési problémák kezelésének módszerei ellen,
- a sztrájkjog kiüresítése ellen,
- a példastatuálás és megfélemlítés eszközeinek alkalmazása ellen,
- a munkabeszüntetést büntető aránytalan szankciók ellen. (...)

Végzős diákok nyilatkozata

Mi, a (...) 2022/23-as év végzős diákjai az alábbi nyilatkozattal foglalunk állást a lassan egy éve húzódó, közoktatást övező konfliktusban.

Mint magyar gimnáziumi tanulók és állampolgárok, a tanárainknak köszönhetjük legtöbb, a világról szerzett tudásunkat. Értetlenül állunk a helyzet előtt, mikor az állam önnön pedagógusait bocsátja el az alkotmányos jogaik csorbítása ellen való tiltakozásért. Elítéljük a tankerületek által kiadott „figyelmeztető leveleket”, melyekben a mi tanuláshoz való jogunkra hivatkozva próbálják őket elbizonytalanítani és alkalmazkodásra bírni. Nem vagyunk hajlandóak tanárainkat a követeléseikről való lemondásra kérni, és feltétel nélkül támogatjuk őket minden olyan mozgulásukban, mely hosszú távon közös érdekeinket szolgálja. A kimaradó tananyagrészek érettséginkre gyakorolt hatásáért nem a tanárainkat tesszük felelőssé, hanem a magyar közoktatás rendszerét, mely nem teremtett olyan körülményeket, amelyek közt a közoktatásban dolgozó pedagógusok vállalni tudták volna a teljes körű felkészítésünket. (...)

Október 13. Demonstráció (...) Központ épületénél

Mi mindannyian azért vagyunk itt: tanárok, diákok, szülők, mert hisszük, hogy a szabadság mindennek az előfeltétele, és egyetlen módon nem lenne szabad szabadságot szimulálni, a hazugság békéjével, mert a hazugság békéjén megszerzett szabadság csak látszólagos szabadság.

November 14.

Mi, az (...) Gimnázium alulírott 41 tanára csatlakoztunk a (...) kezdeményezésére indult egész hetes munkabeszüntetéshez. Azért csatlakoztunk, mert a kormányzat semmiféle értékelhető választ nem adott a követeléseinkre. Elvárjuk, hogy az oktatásirányítás érdemben tárgyaljon a szakszervezetekkel és a pedagógusokat, illetve a nevelési-oktatási munkát segítő dolgozókat képviselő szakmai szervezetekkel. Ahhoz, hogy ne hulljon végleg darabokra az oktatás világa, azonnali lépésekre van szükség. Elég volt.

November 18.

Február 18. – november 18. = 9 hónap. Ennyi idő alatt egy gyermek is meg tud születni, de nem születtek meg az oktatásügyet megújító döntések...

A 9 hónap alatt 9 nyilatkozatot adtunk ki. Nem szeretnénk újabbat, mert mindegyiknek az összes pontja változatlanul érvényes a mai napig is.

November 21.

Mi, az (...) Gimnázium alulírott 36 tanára a mai napon, 2022. november 21-én hétfőn a téli szünetig, tehát 2022. december 20-ig tartó gördülő munkabeszüntetésbe kezdünk. Tettünket a (...) Gimnázium és (...) Általános Iskola kezdeményezésére indult egész hetes munkabeszüntetés inspirálta, azt szeretnénk folytatni.

Évek óta próbáljuk felhívni a figyelmet az oktatási rendszerünkben tapasztalható hiányosságokra, elégtelen működésmódokra és az ebből fakadó veszélyekre. Az elmúlt 9 hónapban a figyelemfelhívás egyre többféle eszközzel – sztrájkjal, polgári engedetlenséggel, tüntetéssel, élőlánccal, flashmobbal, ülősztrájkjal és így tovább – éltünk, és próbáltunk valódi párbeszédet generálni az oktatásirányítás és a pedagógiai munkát érdemben végző szereplők között. Eredménytelenül, hiszen ez a rendszer továbbra is kezelhetetlenül óriási és feleslegesen bürokratikus, a modern munkaerőpiac valódi igényeit elvéve veszi figyelembe, múlt századi tartalmi és módszertani elemek által meghatározott normák és szabályok mentén szerveződő, korszerűtlen tákolmány. Nem tehetünk mást: ellenállunk. Ellenállunk, mert nem lehetünk egyenlők a félelemmel, nem gondolhatjuk magunkról azt, hogy nélkülözhetetlenek vagyunk egy olyan helyzetben, amikor az oktatás éppen a végét járja. Azt a tátony ürességet, ami az oktatás felületén keletkezett, már nem lehet semmilyen ürüggyel, magyarázattal, lözonggal betömni. Ki kell lépni a bozótból! Közösén kell megkeresnünk a tisztást. Nem állítjuk, hogy nincsen veszítenivalónk, és nyilván a kiállásunk, a tiltakozásunk is hozhat drasztikus következményeket maga után, de erkölcsi kötelességünk megtenni mindazt, amit lehet. Nem vagyunk magunkra hagyva, szülők és diákok állnak sorfalat körülöttünk. (...)

Reflexió 1.

35 éve vagyok a tanári pályán. Sok jót és sok rosszat láttam már, mint bárki, aki 35 éve bármilyen foglalkozást is űz. De amit ma láttam, az felülmúl mindent. Felülmúl minden jót, és elfelejtet minden rosszat. Ebbe az oktatási intézménybe mindösszesen 1500 diák jár. A diákok az egyik órán egyszer csak felálltak, nem szóltak semmit kérdéseinkre, egyszerűen kimentek a tanteremből. Senki, értsd senki nem szólt semmit. Véletlenül se lehessen minket, tanárokat bármivel is vádolni. Mi csak álltuk, és csodálkoztunk. A diákok kimentek, kört alkottak az iskola körül, beszédet mondtak, énekeltek, megtapsoltak minket, tanárokat. Majd 1 perces néma csönddel (1500 diákról van szó!) megemlékeztek az oktatásról, végül visszamentek a tanterembe. Egyetlen egy tanóráról vonultak ki önként (ez ellen egy tanár akkor sem tehet semmit jogilag, ha akar), és még azon tanóra végére vissza is vonultak. Megfontoltan, szervezeten, határozottan, okosan. (...)

Reflexió 2.

Világ életemben optimista voltam, már-már a naivitás határáig. Nem akarom elhinni, hogy az ezernyi keserűségből és reménykedésből öszgyúrt közös akarat, az aggodalmakkal teli kiállítás ne járjon semmilyen eredménnyel. Az nem lehet, hogy a döntéshozók nem ismerik fel, hogy a pedagógusok évek óta tartó büntetése valójában a jövő generációt életeséjeit rombolja.

Reflexió 3.

Az elmúlt két hónapban hetente változik bennem, hogy Shakespeare, Csehov vagy Beckett írja-e a mi drámánkat. Október 5. Shakespeare. Filmet forgatunk. Elszántan nézünk a kamerába. Egyek vagyunk a fekete ruhánkban. Dudaszó. Nem vagyunk egyedül. Sírunk. Megtart és összetart a remény.

November eleje: Csehov. Az idő szétfoszlik. Rutinnal nézünk a kamerába. Már a saját mondatainkat is unjuk. Sírunk. Megtart és összetart a reménytelenség.

November vége: Beckett. Csönd. Nem hall senki. Már nem sírunk. De akkor sem adjuk fel!

Hol kékis Szophoklész?

„Megmondom én, ki hecceli a gyerekeket. Az, aki lelkében még mindig a tegnap embere, még inkább az, aki ilyen ember léte a szájával mást vall és leginkább az, aki szája jártatásának következtében illetéktelenül az új idők reprezentánsának gérálja magát. A gyermeki és ifjú lélek rendkívül érzékeny műszer lévén, rendkívül érzékenyen reagál a legkisebb rezdülésekre is, becsapni is nehéz, megbékíteni még nehezebb.

Nem mi találtuk ki a demokráciát, a levegőben van az. Az öregebbek nagynehezen alkalmazkodnak hozzá, az ifjúságnak ellenben olyan eleme az, mint a víz a hálnak, ha kivesszük belőle: elpusztul. Érthető, ha idegen elementumban illetlenül fickándozik, meg is sérti talán azokat, akik ilyesmire kényszerítik. Kész veszedelem már az is, ha a tegnap embereivel záródik össze. De ezekkel csak összeférhetetlen. A szájával a más valló, életével a tegnapot élő embert azonban már ki is neveti és sértegeti is az ifjúság, bizony ez óhatatlan, nem igen tehetünk ellenében huzamos időre szólón és hatékonyan semmit. A magát a ma reprezentánsának géráló tegnapi embert pedig elsepri, megtapodja, semmivé teszi jogos felháborodásában ifjúságunk, és ez ellen a vere dictum ellen nincs, sajnos, se apelláta, se jogorvoslat. Ismétlem, nem mi találtuk ki a demokráciát, a levegőben van, a levegőt pedig nem szivattyúzhatjuk ki életünkből, mert még ha megtehetnők is és megtennők, se válnék hasznunkra: odafulladnánk valamennyien.”

Karácsony Sándor: Demokrácia és pedagógia. Előszó. Ki hecceli az ifjúságot? In: Karácsony Sándor: Magyarország és nevelés. Válogatott tanulmányok. Áron Kiadó, Budapest, 2003. 130. o.